

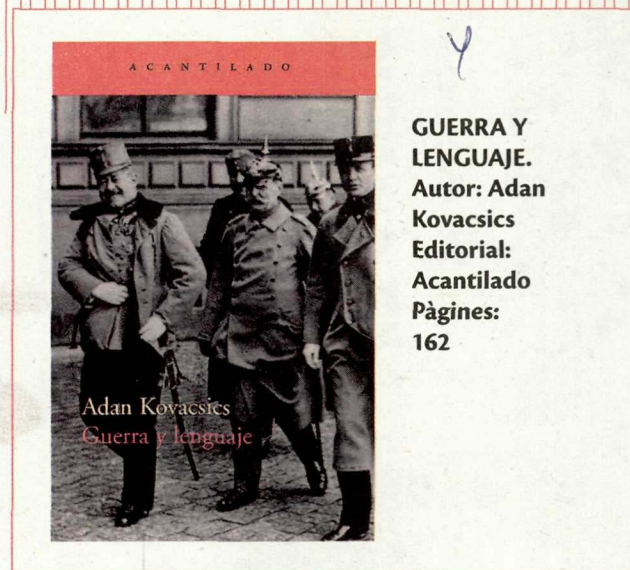
La tria d'Andreu Loncà

GUERRA I LENGUATGE

L'arrencada de *Los crímenes de Oxford* és sensacional: s'hi veu una trinxera de la Primera Guerra Mundial. Uns soldats arrenquen a córrer per atacar la posició enemiga. Al mig del combat, a camp obert, hi ha un paio escrivint, concentrat. Res ni ningú pot aturar-lo. Aquell home és Ludwig Wittgenstein, autor del *Tractatus logico-philosophicus* que escriu epigramàticament sobre el que es pot dir i el que no. Adan Kovacsics és un traductor i assagista que ha escrit un llibre que tracta d'un tema afí: què es pot dir amb el llenguatge? Quin ús se'n va fer durant la Primera Guerra Mundial? *Guerra y lenguaje*, publicat per Acantilado, consta de quatre treballs, el nucli dels quals és aquesta anàlisi molt subtil de com a Viena, durant la

primera gran guerra, va produir-se el fenomen de l'apropiament per part del periodisme de la literatura. L'autor cita Karl Kraus, que separa els dos usos essencials del llenguatge: aquell ús que el considera com a mitjà i aquell que el considera com a fi.

Podria simplificar i afirmaria que Karl Kraus constata que el llenguatge esdevé propaganda al servei dels nous motius bèl·lics. I no seria fals, però Kovacsics va més enllà. Ho argumenta. Constata una caiguda, una crisi profunda que arrenca de llavors. De Viena i de la gran primera conflagració mundial. El lector sospita que aquesta caiguda arriba fins ara mateix, fins a la guerra de l'Iraq. I, és clar, es constata la distància entre l'assaig i l'article com a gèneres. Hi ha articulistes bons però res no pot suplantar l'assaig per a expressar els matisos. La tesi és que el llenguatge periodístic, si no es vigila, esdevé una eina eficaç per a la guerra. Quan el llenguatge només és instrument, mer mitjà,

pura eina al servei dels Estats Majors, llavors és un estímul potentíssim per a la guerra. Això s'inicià a Viena a la Primera Guerra Mundial. Adam Kovaski ho desgrana narrant com els escriptors de llavors rebien les notícies heroiques en brut, les accions que podien ser susceptibles de ser retocades i enaltides, els esbossos triats per l'Estat Major de l'exèrcit perquè els escriptors n'escrivissin la llegenda. Hi ha serioses objeccions històriques sobre el valor emancipador del periodisme. Més aviat hi surten a col·lació actituds i exemples que fan posar els pèls de punta. El llenguatge usat només com a mitjà pot esdevenir letal.

Creu

Hi ha creus als cementiris de poble que tenen formes estranyes. Algunes allarguen els braços amb extensions, d'altres presenten recargolaments i volutes que neguen la geometria del símbol, tan bàsica. Són com creus que no volen ser-ho. Peces úniques, desafien la mort i l'oblit.

Enllustrador

És un ofici que, encara que sembli mentida, ha superat l'equador del mil·lenni. No passa pas pels seus millors moments, però encara hi ha gent que es dedica a netejar, al mig del carrer, les sabates del proïsme. L'enllustrador seu en un tamboret humil, massa baix pel que les lleis de l'ergonomia demanarien. Però ja se sap: la postura submissa és una de les condicions bàsiques del tracte.

Roda

Algun dia, un estudiós haurà d'explicar-nos què fan tantes rodes abandonades als marges dels camps i dels prats. És un misteri al qual encara ningú no ha trobat cap explicació plausible.

Sirena

Ulisses es va fer lligar per la seva tripulació per poder escoltar els cants de les sirenes. A les obres del futur parlament andorrà, si escoltes la sirena i t'aboques al mirador, el més probable és que un tros de duríssim granit barrinat faci que et penedeixis de no fer cas dels senyals.

Petita enciclopèdia casolana

per Albert Villaró

Tocino

El tocino ja és mort. A punt per ser pelat. La mort és trista, i el ritual de la matança no té pietat. Però té la seva dimensió estètica, és com un art efímer que, un parell d'hores més tard, serà tot bulls, pernils i botifarres.